

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. An liceat in foro conscientiae occidere aliquem pro defensione honoris?
Et quid, si persona Ecclesiastica, aut religiosus, an teneatur fugere, ut filii
tenentur fugere Patrem, & avum, & frater ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

re) efficeret, vt se ipsum tuò à periculo sine aggressoris morte liberaret, in tali dicendum est cum moderamine inculpatae tutelae interfecisse. Et non desinam hic apponere verba Alphonfi de Vega in summ. vbi tom. 1. cap. 127. cas. 12. sic ait. [Para que vno se defienda con la moderacion deuida son necessarias dos cosas, la primera que no se pueda defender el acometido de otra manera; para conocimiento de lo qual basta vna probable coniectura, y no es necesario examinar si de otra manera podra huyr el peligro, porque en semejantes encuentros falta la consideracion para examinar esto. La segunda, que no ponga mayor diligencia de la que probablemente es necessaria para defenderse.] Sic ille. Et hæc omnia vera sunt, non solum vt quis se defendat à morte, sed etiam à vulnere, & à quacumque alia graui iniuria, vt infra videbimus. Et tandem pro fundamento infra dicendorum notandum est, quòd quilibet inualus potest licite occidere inuadentem se, etiam cum liberum sit illi, fuga euadere, si tamen fuga esset illi dedecorosa, quod non esset in Religioso Clerico, & homine inferioris notæ. Ita Hurtado de Mendoza in 2.2. disp. 170. §. 135. & communiter Doctores, & nos infra.

RESOL. II.

An liceat in foro conscientia occidere aliquem pro defensione honoris?
 Et quid, si persona sit Ecclesiastica, aut Religiosa, an teneatur fugere, vt filij teneantur fugere Patrem, & animum, & frater minor natu fratrem maiorem, aut si inualus sit persona de infima plebe?
 Et quid, si aggressor sit ebrius, aut furiosus?
 Et quid est sciendum si inualus sit miles? Ex p. 5. tr. 4. Ref. 9.

§. 1. Negatiuam sententiam mordicus defendit Sylu. in 2.2. D. Th. q. 64. a. 7. quaritur 9. concl. 2. Binsfeld. in comm. de iniurijs & damno dato c. 1. q. 5. concl. 8. Bald. lib. 4. con. 312. & alij. Et ratio est, quia defensio honoris cum occisione in nostro casu non est iuris naturalis, nec ex eo iure descendit. Et pro eodem titulo quo defensio vitæ confirmatur, non potest hæc defensio honoris stabiliri. Antecedens probatur ad hominem. Si esset iuris naturalis, aut ab eo iure descenderet, æquè Clericis & laicis cõpeteret, quia ea, quæ sunt iuris naturalis, conueniunt toti speciei hominis, vt patet. & ea est ratio quare vnicuique competat contra quemcumque defensio vitæ cum occisione, quia est iuris naturalis vim vi in tali casu repellere, quæ defensio nec ab imperatore, nec à Papa tolli potest. ergo, &c. Cæteras rationes videbis apud Syluum. Vnde Andreas Gail. obseru. 100. n. 8. dixit contrarium sentientes magis politicè, quàm Christianè scribere & disputare.

2. Sed parum modestè hæc dicit, nam affirmatiuam sententiam modo quo infra explicandam puto Christianam & probabilissimam esse, quam teneant Sotus, Nauarrus, Nauarra, Valentia, Bannez, Salonijs, & Aragonius, quos citat & sequitur Zannerus tom. 3. disp. 4. quest. 8. dub. 4. num. 73. quibus ego addo Turrianum in 2.2. tom. 2. disp. 28. dub. 3. num. 1. & me citato Escobar p. 1. de puritate & nobilitate probanda, quest. 1. §. 8. num. 13. Azorium tom. 3. lib. 2. cap. 1. quest. 14. & Molinam tom. 4. tr. 3. disp. 17. Dico igitur pro defensione honoris qui alicuius sit momenti, ratione habita personarum ac circumstantiarum concurrentium licitum esse interficere aggressorem, quando aliter honor conseruari non potest, vt si sit homo ingenuus, cui dedecori sit fugere, quando alius eum aggreditur tunc esto fugiendo & vitam propriam & aggressoris possit conseruare, non

teneatur fugere, sed defendendo propriam personam, & proprium honorem, interficere potest iniultum aggressorem, quando aliter non potest simul vtrumque conseruare. Ita Sotus de iust. quest. 1. ar. 8. Nauar. in man. cap. 15. num. 3. Ant. Gom. 3.2. nr. resol. cap. 3. num. 23. & Doctores communiter, Conartuius autem Clement. si finis p. 3. §. vn. num. 4. anceps est, tamen in eandem partem inclinare videatur. Probatur hæc sententia, quoniam pro defensione bonorum externorum licitum est occidere inualorem, sed honor pretiosior est bonis externis, ergo pro defensione honoris, quando alicuius est momenti, neque aliter defendi potest, sed mittetur, licitum est interficere iniultum aggressorem. Dicitur est quando alicuius est momenti, habita ratione personarum ac circumstantiarum concurrentium. Quoniam si persona non sit dedecori fugere, vt quia est persona Ecclesiastica, aut religiosa, cui dedecus est arma sumere, teneatur fugiendo conseruare vitam propriam ac proximi. Item quoniam si inualus persona sit de infima plebe ac talis, cui dedecus non sit fugere, aut parum admodum, teneatur etiam fugere. Ingenuus etiam si sine vilo dedecore potest se recipere. antequam aduersarius adueniat, teneatur etiam id efficere. Ratio autem horum omnium est, quoniam si cum modico suo detrimento possit mortem proximi vitare, teneatur id efficere. Inter milites autem, esto inualus humili loco sit natus, & aggressus sit ingenuus, regulariter non teneatur inualus fugere, quoniam id magno illi est dedecori, habita ratione status, militatque disciplina, quam sequitur. Quando ex fuga magis periclitaretur inualus, quàm si non fugeret, quia aggressor maiores vires assumeret, aut à tergo ita fugiens facilius interficeretur, vel incideret in incidas, ei paratas, non teneatur fugere, esto esse persona Ecclesiastica, aut alia, cui fugere non esset dedecus, & hæc omnia docet Molina loco cit. Notandum est tamen hic obiter nunquam licere ebrium, aut furiosum inualorem interficere, quando potes fugere, quia talem fugere non probrolium, sed potius non fugere. Ita ex Baiardo rectè docet Maldetus in 2.2. D. Th. tr. 1. cap. 1. dub. 12. Item teneatur fugere filij patrem & animum, frater minor natu fratrem maiorem, fuga enim istorum non timidati, sed pietati abscribitur. Ita Hurtado de Mendoza in 2.2. disp. 170. sect. 16. §. 136.

RESOL. III.

An Clericus nobilis iniuste aggressus teneatur fugere, si dedecus ei è fuga eneniat?
 Et an Clericus, & Religiosus non possunt occidere sine peccato iniustitie, & Religionis, inualorem minantem alapam, vel fustis ictum, nisi timeatur iam ex tali percussione vulnus, vel aliud damnum corporale? Ex part. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 46.

§. 1. Doctores absolute asserunt Clericos non posse occidere inualorem si fugiendo possunt mortem euadere, vt de viris infima conditionis in superiori resolutione probauimus. Ita Dicastillus de iust. lib. 2. ar. 1. disp. 10. dub. 5. num. 67. & alij communiter.

2. Verum ergo alibi adduxi Filiicium hanc doctrinam limitantem in Clero nobili, & ita nouissime etiam docet amantissimus Dominus meus Cardinalis de Lugo de iust. tom. 1. disp. 10. sect. 8. num. 167. vbi sic ait. Limitatur hæc doctrina, vt non procedat vniuersaliter quoad Ecclesiasticos, & similes personas, sed regulariter, quia communiter non tribuitur eis magno dedecori fuga, si tamen in aliquo casu ij etiam magno dedecus ex fuga incurrerent, non teneantur fugere, quia regula propofita formaliter est vera, neminem, quicumque

Sup. hoc in fine præcedentis Ref. & in Ref. seq. §. 1. & in Ref. r. post seq. per totam.

Pro militibus in Ref. 3. nor. præteritæ, §. Neque. ad medium, verif. vt sunt Militares.

Sup. hoc infra in Ref. 47. §. 1. & 2.

Quamuis non plene sup. hoc lege tamen pro filiis erga Patrem infra ref. 40. & 41.

Quæ nunc hæc sequetur. §. Sed. Alibi in ro. 1. tr. 5. ref. 2. alibi & 127. §. Nota tamen. cuta sim in fine, & ibi in tr. 2. ref. 11. §. Sed ego breuiter prope finem, verif. licet de Clerico Nobili.